

MEMO

aan	kopie aan	datum
Dagelijks bestuur	██████████, ██████████	9 maart 2022
van	Eenheid en team	bijlage(n)
Nettie Aarnink (adviseur: ██████████)		-
onderwerp	kenmerk	
Deelname Vechtstromen aan bestuurlijk overleg tussen de Drentse overheden en NAM		

Doel / inleiding

Op initiatief van de gemeente Emmen vindt sinds kort periodiek bestuurlijk overleg plaats tussen de Drentse overheden (provincie Drenthe, gemeenten Emmen en Coevorden) en de NAM. Dit naar aanleiding van het voornemen van de NAM om haar productiewaterinjecties te verplaatsen van Twente naar Schoonebeek e.o..

Vechtstromen is ook uitgenodigd voor dit overleg. Aan het dagelijks bestuur wordt verzocht om tijdens haar vergadering op 15 maart opiniërend van gedachten te wisselen over de wenselijkheid om er structureel onderdeel van uit te maken.

Stand van zaken

In januari 2022 kondigde NAM in de gemeenteraad van Dinkelland aan, versneld in te zetten op een alternatief voor waterinjectie Rossum, te weten in Zuidoost Drenthe. Dit tot verrassing van de Drentse bestuurders. Eén en ander vormde voor de betrokken gemeenten (Emmen, Coevorden) en de provincie aanleiding om eind januari met NAM om tafel te gaan.

Op 11 februari heeft een tweede overleg met NAM plaatsgevonden. Hiervoor was ook Vechtstromen uitgenodigd. NAM heeft tijdens dat overleg toegezegd met een (aangepast) procesplan te zullen komen, waarbij men ook de mogelijkheid van een bestuurlijke begeleidingscommissie noemde. Beide gemeenten en de provincie gaven aan sterke behoefte te hebben om “herevaluatie Twente” en “verwerking productiewater in Drenthe” zoveel mogelijk van elkaar gescheiden te houden. Ook werd door de overheden aandacht gevraagd voor een gedegen gebiedsproces waarin inwoners van Schoonebeek e.o. op gepaste wijze door NAM worden meegenomen. De overheden zijn bereid om mee te denken maar geven tegelijkertijd nadrukkelijk aan dat ze de handen vrij willen houden om, als onderdeel van hun formele adviestaak, uiteindelijk het ministerie te kunnen adviseren. Betrokken overheden zijn zich bovendien bewust van het feit dat niet elke overheid per definitie hetzelfde ‘in de wedstrijd zit’, op grond van uiteenlopende rollen, taken en verantwoordelijkheden.

Op vrijdag 18 maart a.s. is het derde overleg met NAM gepland. Direct voorafgaand aan dit overleg spreken de overheden onderling met elkaar. Ook Vechtstromen is hiervoor weer uitgenodigd.

Naast dit bestuurlijk overleg, dat dus sinds kort in het leven is geroepen, vindt er al langere tijd een maandelijks ambtelijk afstemmingsoverleg plaats tussen NAM en beide gemeenten, de provincie en Vechtstromen. Dit overleg heeft een informeel karakter. Daarnaast vindt op ad-hoc basis ambtelijke afstemming plaats tussen de betrokken overheden. De lijnen zijn kort.

Aandachtspunten / vervolg

Nu het bestuurlijk overleg een structureel karakter begint te krijgen (en mogelijk op termijn opgaat in een bestuurlijke begeleidingscommissie) doet zich de vraag voor in hoeverre het wenselijk is dat Vechtstromen hier een vast onderdeel van uitmaakt.

Enkele overwegingen:

- Deelname leidt tot korte bestuurlijke lijnen met de betrokken medeoverheden. Ook krijgen we dezelfde informatie op hetzelfde moment tot onze beschikking.
- In het verleden hebben we in Twente ook onderdeel uitgemaakt van een bestuurlijke begeleidingscommissie (bij de eerste herevaluatie).
- Deelname biedt een kans om als gezamenlijke decentrale overheden de belangen van de bewoners richting NAM/ministerie te behartigen. Bijvoorbeeld door blijvend aan te dringen op een gedegen gebiedsproces vanuit een vertegenwoordiging in een bestuurlijke begeleidingscommissie (maar is dat strikt genomen onze rol? Zie volgende punt).
- Risico: onze positie wijkt op onderdelen af van de provincie en beide gemeenten. Ons werkgebied ligt in Drenthe én Twente; als zodanig hebben we op twee fronten met de problematiek van het productiewater te maken. Bovendien kijken wij als functionele overheid doorgaans wat anders tegen onze rol en betrokkenheid aan: wij zijn sterker dan de andere overheden geneigd om ons te richten op onze formele adviesrol (en ons niet daarbuiten te begeven, juist vanwege onze beperkte taken). Gemeenten/provincie hebben met een veel breder palet aan belangen te maken dan alleen het waterbelang; bij hen spelen dan ook andere overwegingen een rol. Het risico bestaat daaruit dat de buitenwereld bij een meer structurele bestuurlijke deelname van Vechtstromen geen onderscheid meer maakt maar de overheid als één klankbord ziet, wat ons in een positie kan brengen waarin wij juist vanwege die beperkte taken niet behoren te komen en er alsdan toe kan leiden dat wij de beeldvorming weer moeten wijzigen: we gaan er immers niet over.
- Het feit dat Vechtstromen volledig eigenaar is van NieuWater B.V. kan van invloed zijn op de beeldvorming. Dit kan ook afstralen op de andere overheden wanneer wij samen met hen in een overlegverband of bestuurlijke begeleidingscommissie zitten.
- Alle goede bedoelingen en inzet ten spijt, bestaat het risico dat de overheden beschuldigd worden van 'achterkamertjespolitiek' met de NAM. Anderzijds: wanneer het waterschap als enige overheid *niet* actief meedenkt in een bestuurlijk overleg/begeleidingscommissie, kan dit eveneens op een negatieve manier uitgelegd worden. Dit laatste kan wellicht ondervangen worden door als agendalid deel te nemen.

Mocht u besluiten structureel aan te haken bij het overleg, dan wordt geadviseerd om dat in ieder geval onder de volgende voorwaarden te doen:

- Accepteren/respecteren dat partijen verschillend in de wedstrijd kunnen zitten. Heb daar blijvend aandacht voor. In alle openheid en met respect voor elkaars standpunt. Bijvoorbeeld door er als vast agendapunt aan het begin van ieder overleg bij stil te staan.
- Als gevolg hiervan: consensus tussen partijen is geen must. Verschillen mogen er zijn. Zoek afstemming en verbinding, maar ook 'agree to disagree'.
- Niet sturen of beslissen. Vooral laten informeren. Wij willen en moeten de handen vrij houden om vrijelijk te kunnen reageren op de formele adviesaanvraag die het sluitstuk vormt van het proces dat zich de komende tijd voltrekt.

Het is in de eerste, tweede én laatste plaats het vergunningtraject van NAM. De overheden zijn formeel daar geen partij in – behalve dan vanuit hun wettelijke adviesrol richting ministerie.

- Vooraf duidelijke afspraken maken over de rol van een eventuele bestuurlijke begeleidingscommissie. Want wat begeleiden we dan, en met welk doel? Deelname aan het bestuurlijk overleg betekent niet op voorhand dat we per definitie ook onderdeel willen uitmaken van een bestuurlijke begeleidingscommissie.
- Maximale transparantie. Voor buitenstaanders (Wob/Woo) moet volkomen transparant zijn wat besproken wordt tijdens het bestuurlijk overleg met NAM. Schijn van achterkamertjes dient voorkomen te worden. Ook hier regelmatig bij stil staan, bijvoorbeeld als vast agendapunt ('transparantie/communicatie') van ieder overleg.